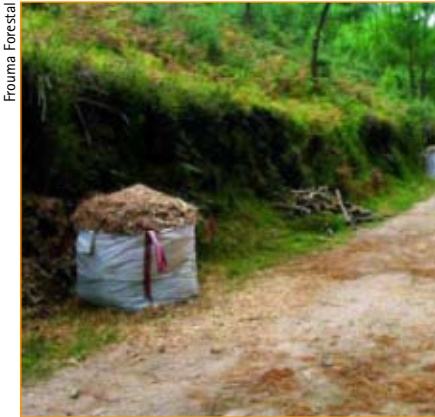

CMVMC DE SANTA CRISTINA DA RAMALLOSA, BAIONA

Por Frouma Forestal *

Frouma Forestal

OS TRES USOS DO MONTE

A Comunidade de Montes está composta por un número pequeno de comuñeiros e comuñeiras, pois a maioría dos habitantes de Baiona viven de costas ao monte, pero non por iso deixan de desenvolver unha importante actividade que ten como fin explotar todas as potencialidades da propiedade comunal, atendendo ás tres funcións que un monte debe cumprir: a produtiva, a protectora e a social.

A Comunidade de Santa Cristina da Ramallosa apostou desde a súa constitución pola potenciación da multifuncionalidade do monte, tentando diversi-

"O método de corta é o da entresaca, menos agresivo cara o medio e a masa forestal"

ficar os aproveitamentos, e realizando unha xestión racional e sustentábel da propiedade comunal. De feito, conta cun instrumento de xestión forestal aprobado desde hai anos, condición que non resulta común nas propiedades forestais.

Comezaron por regular o aproveitamento madeireiro. A especie principal é o piñeiro do país (*Pinus pinaster*). Realizan os clareos e claras pertinentes, as podas baixa e alta e demais coidados culturais establecidos no plan de ordenación. O método de corta é o da entresaca, por considerar que é o menos agresivo cara o medio e a masa forestal.

O Monte Veciñal en Man Común de Santa Cristina da Ramallosa foi devolto á veciñanza o 22 de outubro de 1994. Está situado na parroquia de Sabarís, no concello de Baiona e pertence á Mancomunidade de Montes do Val Miñor. Forma parte da Organización Galega de Comunidades de Montes en Man Común.

Obteñen madeira de calidade con destino á serra, principalmente.

Ademais, teñen dedicadas 45 hectáreas a silvopastoreo con gando vacún e cabalar. Controlan deste xeito a proliferación da matogueira, reducindo o risco de incendios. Por outra parte, evítanse ter que realizar rozas periodicamente, aforrando os custos que o uso de maquinaria pesada pode causar, así como problemas de compactación e

"A localización dos animais identifícase polos distintos sons dos cencerros"

erosión do solo. Así mesmo, a introdución de gando resulta unha acción que redundará na posta en valor do monte comunal. Como curiosidade, en cada rabaño, os cencerros soan de xeito distinto, podendo identificar polo son, e sen telos á vista, os animais que se atopan nun determinado lugar.

Paralelamente, reservaron unha hectárea de monte para uso exclusivamente social, onde realizaron unha plantación mixta de castiñeiro (*Castanea sativa*) e carballo (*Quercus robur*) coa única finalidade do goce do lugar das persoas que se acheguen ata o monte comunal. Esta plantación ocupa unha zona de bagoada e resulta moi fresca no verán, converténdose nunha zona de descanso ideal. Tamén contan cunha área recreativa, desde a que se divisa a ría de Baiona ao completo, resultando un lugar de grande interese paisaxístico. O equipamento co que conta son varias mesas de pedra, cos seus correspondentes bancos.

VEXETACIÓN E PETROGLIFOS

No ano 2007, a CMVMC de Santa Cristina púxose en contacto coa Asociación FROUMA para a realización dun proxecto de recuperación e posta en valor dunha extensión de hectárea e media na que aparecen grande número de petróglifos, o Outeiro dos Lameiros.

Frouma Forestal

Grazas a axudas provintes de fondos europeos, foron quen de contratar un grupo de arqueólogos para catalogar o rico patrimonio arqueolóxico presente na zona, encargándolle ao equipo técnico de FROUMA o tratamento da vexetación preexistente na zona e o establecemento doutra máis acorde co novo uso que se lle quería dar ao lugar.

A primeira actuación que se realizou foi a eliminación dos pés de eucalipto (*Eucalytus globulus*) existentes. A eliminación desta especie é complexa, pois rebrota moi ben de cepa, e os métodos

"Optouse por cubrir a parte superior dos tocóns dos eucaliptos con plástico negro para provocar o esgotamento da planta"

habituais de destoconado mecanizado ou tratamento con fitocidas teñen un impacto ambiental negativo. Como se trataba de poucos pés, optaron por cubrir a parte superior dos tocóns con plástico negro, evitando a aparición de brotes e provocando o esgotamento da planta. Consequiron deste xeito erradicar o eucalipto do Outeiro dos Lameiros.

No lugar, vaise realizar a plantación de especies máis acordes co entorno, empregando árbores autóctonas tales como o carballo (*Quercus robur*), a bidueira (*Betula alba*), o ameneiro

"Farase un estudo para calcular o volume de biomasa que se pode retirar anualmente sen interferir nos procesos naturais"

(*Alnus glutinosa*)..., simulando, ademais, a posíbel vexetación existente na época na que foron datados os petroglifos (Idade do Bronce).

Os membros da Comunidade organizaron varias visitas guiadas a esta zona, incluíndo algunhas nocturnas, obtendo a participación de ata trescentas persoas na época estival. Este labor de potenciación do uso sociocultural rematará coa construción proximamente dun centro de interpretación onde ofrecer información aos visitantes sobre os restos arqueolóxicos, en particular, e os montes veciñais, en xeral. As instalacións serán realizadas en madeira e integradas no contorno, tratando de producir o menor impacto visual posíbel.

PREVENCIÓN DE LUMES

A Mancomunidade do Val Miñor, entidade na que está integrada a Comunidade de Montes de Santa Cristina da Ramallosa, está a iniciar un proxecto de aproveitamento da biomasa para a súa transformación en compost. Trátase de aproveitar os restos forestais obtidos nas actividades culturais (podas, cortas, rozas nos camiños e vías que atravesan os predios forestais) para a

súa posterior transformación en compost. Teñen reservada unha zona do monte que está próxima a unha das vías principais de comunicación, para a realización desta tarefa. Nun futuro próximo, construírase unha planta na que realizar a compostaxe. Tamén se elaborará un estudo sobre o aproveitamento da biomasa, calculando o volume que se pode retirar anualmente dos montes pertencentes á Mancomunidade sen interferir nos procesos naturais, tales como o ciclo de nutrientes, por exemplo.

A Mancomunidade do Val Miñor conta cunha cuadrilla forestal durante todo o ano que se encarga de realizar o coidado e mantemento dos predios integrados dentro da mesma. Ademais, na época de perigo de incendio, reforzan o persoal con outra cuadrilla, que realiza, principalmente, labores de prevención e vixilancia contra os incendios forestais. Tamén actúan como axentes de extinción, sendo os primeiros reténs en acudir ao lugar onde se inicia un lume e retirándose en canto chegan os medios oficiais de emerxencia.

* Frouma Forestal é unha asociación de propietarios e propietarias forestais con sé en Santiago que divulga información e asesora sobre a realización técnica de proxectos integrais do monte, baixo convenios co Sindicato Labrego Galego (SLG) e a Organización Galega de Comunidades de Montes (ORGCCMM).
Contacto: froumaforestal@terra.es

Frouma Forestal